

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Матеріали
XVII Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції
Харків, 19 листопада 2025 року

Харків – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ
ДИСЦИПЛІН
У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ**

*Матеріали
XVII Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференція*

м. Харків, 19 листопада 2025 року

**Харків
ХНМУ
2025**

Редакційна колегія:
О. А. Наконечна, Г. О. Сирова, О. В. Зайцева, Л. В. Фоміна,
І. П. Мещерякова, С. М. Козуб, Н. М. Чаленко

С91 Сучасні концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: матеріали XVII Міжнар. наук.-метод. інтернет-конф., (Харків, 19 листопада 2025 р.) Харків : ХНМУ, 2025. 211 с.

У збірнику представлено матеріали понад 140 фахівців та молодих науковців закладів вищої освіти. Доповіді присвячено актуальним питанням психології та педагогіки, біології, хімії, фізики та інших природничо-наукових дисциплін, а також питанням оптимізації міждисциплінарної інтеграції у сучасних освітніх закладах. Наукове видання призначене для науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, докторантів, аспірантів, магістрантів, здобувачів освіти, а також для широкого кола читачів, які цікавляться міжнародним досвідом впровадження інноваційних освітніх практик.

Автори публікації несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки.

Матеріали відтворено безпосередньо з авторських оригіналів.

УДК 378.016:5:378.6:61(082)

© Харківський національний
медичний університет, 2025
© Наконечна О.А., Сирова Г.О., Зайцева О.В. та ін., 2025

Специфіка батьківського ставлення до дітей молодшого шкільного віку з вадами зору	
<i>Гречко А.О.</i>	34
Копінг-стратегії у пацієнтів із хронічними соматичними захворюваннями: клініко-психологічний аспект	
<i>Грушева Т.В., Абасалієва О.М.</i>	37
Емоційний інтелект як чинник ефективності навчання майбутніх лікарів	
<i>Грушева В.С., Забеліна О.С.</i>	38
Інтеграція природничих і клінічних дисциплін як чинник забезпечення якості підготовки лікарів в університетах Китаю	
<i>Дудіна О. В.</i>	40
Психологічна допомога пацієнтам із тривожно-депресивними розладами у структурі психосоматичних станів	
<i>Ємець К.О., Абасалієва О.М.</i>	42
Викладання теми «Анемії» на кафедрі патофізіології здобувачам освіти з фаху «Стоматологія»	
<i>Закоłodна О.Е., Міщенко А.В., Акімов О.Є., Соловійова Н.В., Денисенко С.В., Назаренко С.М., Костенко В.О.</i>	44
Вплив емоційного інтелекту на розвиток критичного мислення лікарів післядипломної освіти	
<i>Зеленська Л.Д., Подаваленко А.П.</i>	46
Особистісно орієнтований підхід у підготовці медичних фахівців: психологічні засади	
<i>Коваль М.О., Забеліна О.С.</i>	48
Особливості організації освітнього процесу для учнів із особливими освітніми потребами	
<i>Коссак Г. М.</i>	50
Psychological predictors of academic stress in Medical English acquisition	
<i>Kostenko V. H.</i>	52
Таломні рослини Волинської області у навчанні нормативного освітнього компоненту «Фармацевтична ботаніка»	
<i>Кузьмішина І.І.</i>	54
Психологічна підтримка пацієнтів з онкологічними захворюваннями: інтегративний підхід	
<i>Кукал І.О., Абасалієва О.М.</i>	55

У студентів формується розуміння основних механізмів розвитку анемії, здатність аналізувати клініко-патофізіологічні прояви захворювань крові, вміння встановлювати зв'язок між системними порушеннями та стоматологічними проявами, здатність до міждисциплінарного мислення та клінічного аналізу.

**Вплив емоційного інтелекту на розвиток критичного мислення
лікарів післядипломної освіти**

Зеленська Л.Д., Подаваленко А.П.

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
м. Харків*

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Емоційний інтелект може відігравати важливу роль у розвитку критичного мислення в галузі медичної освіти. Натомість чіткого визначення поняття «емоційний інтелект» серед науковців немає. Існує різний підхід залежно від цілей, які переслідують автори (Зарицька В.В., 2019). Загалом, це здатність розуміти, управляти й виражати власні емоції, а також розуміти, співчувати й взаємодіяти з емоціями інших людей. Компоненти емоційного інтелекту дають змогу слухачам медичної освіти усвідомлювати власні емоційні реакції під час навчання. Самосвідомість і саморегуляція допомагають лікарям контролювати стрес і напругу, які можуть заважати раціональному мисленню та прийняттю об'єктивних рішень. Розвинені емпатія й соціальні компетентності допомагають медичним працівникам глибше розуміти емоційний стан пацієнтів, налагоджувати довіру та ефективно комунікувати, що сприяє раціональному й гуманному вирішенню медичних питань. Мотивація допомагає визначити особисті прагнення слухачів у медичній освіті. Внутрішня мотивація та здатність управляти емоціями стимулюють лікарів післядипломної освіти до досягнення високих результатів у навчанні й підтримують стійкість у складних ситуаціях, в тому числі при складанні іспитів. Адаптивність і креативність є важливими для сучасного медичного навчання. Уміння швидко адаптуватися до нових обставин

і гнучко вирішувати проблеми становлять ключові складові критичного мислення як у клінічній так і епідеміологічній практиці. Крім того, колективний інтелект сприяє розвитку здатності до співпраці, командної роботи та конструктивного розв'язання конфліктів. Це необхідно для ефективного обговорення клінічних випадків та для визначення випадку інфекційного захворювання за клінічними, епідеміологічними та лабораторними критеріями (наказ МОЗ України №905 від 28.12.2015), а також аргументованого відстоювати власні позиції і приймати колективне рішення.

Під час проведення викладачами кафедри гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб ХНМУ педагогічного експерименту з розвитку критичного мислення на циклах підвищення кваліфікації лікарів (Подаваленко А.П., Зеленська Л.Д., 2025) звернули увагу на залежність рівня розвитку критичного мислення від емоційної сфери слухачів. Під час занять викладачі використовували проблемно-орієнтовне та симуляційне навчання, кейс-метод, дебати та дискусії, поєднуючи зазначені методи з компонентами емоційного інтелекту. Цикли тематичного удосконалення, терміном 78 годин, з різної тематики, зокрема епідеміологічний нагляд за інфекційними хворобами та їх профілактика, епідеміологічна діагностика, епідеміологія інфекційних хвороб проводили для лікарів загальної практики-сімейних лікарів, терапевтів, педіатрів, інфекціоністів, гігієністів, епідеміологів, які мають різний стаж роботи (від 1 року до 45), вік (від 25 до 70 і старше), стать (жінки, чоловіки), рівень підготовки (категорія за освітньо-кваліфікаційною характеристикою – II, I та вища) тощо. Виявили, що на циклі підвищення кваліфікації як правило присутні одночасно лікарі з різним рівнем сформованості емоційної сфери, що може визначати їх поведінку як під час занять, так і при виконанні професійних завдань (Бегеза Л.Є., 2018). Таким чином, постає потреба у глибшому вивченні впливу емоційних чинників на процес професійного навчання лікарів, а також у розробленні педагогічного інструментарію (методів, засобів, технологій), які б сприяли підвищенню якості освітнього процесу.

Отже, емоційний інтелект може виступати механізмом, який підтримує та стимулює розвиток критичного мислення у медичній освіті, поглиблюючи знання слухачів, формуючи у необхідні уміння й навички для успішної професійної діяльності. Вважаємо, що емоційний інтелект слугує підґрунтям розвитку критичного мислення лікарів, якщо його цілеспрямовано розвивати та культивувати в навчальному середовищі.

**Особистісно орієнтований підхід у підготовці медичних фахівців:
психологічні засади**

Коваль М.О., Забеліна О.С.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Сучасна медична освіта переживає перехід від знаннєвої до компетентнісної парадигми, у центрі якої перебуває особистість студента як активного суб'єкта власного навчання і професійного становлення. Особистісно орієнтований підхід є психологічною основою гуманізації освіти, оскільки передбачає визнання унікальності кожного студента, врахування його індивідуальних потреб, життєвого досвіду, мотиваційної структури та стилю пізнавальної діяльності.

У підготовці майбутніх медиків цей підхід має особливе значення, адже професія лікаря вимагає не лише високого рівня знань і практичних умінь, а й сформованої системи гуманістичних цінностей, емоційної зрілості, рефлексивності та здатності до емпатійного спілкування. Особистісно орієнтована освіта створює умови для розвитку цілісної професійної ідентичності, де знання і навички інтегруються з внутрішніми смислами, мотивацією та етичними орієнтирами.

Психологічні засади цього підходу спираються на положення гуманістичної психології (К. Роджерс, А. Маслоу, В. Франкл), які наголошують на природному прагненні людини до самореалізації, свободи вибору та відповідальності. У педагогічному процесі це означає переорієнтацію з

Наукове видання

О.А. Наконечна, Г. О. Сирова, О. В. Зайцева та ін.

**СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ
ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН
У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ**

Матеріали
XVII Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції
Харків, 19 листопада 2025 року

Відповідальний за випуск Н.М. Чаленко

Комп'ютерна верстка – Н.М. Чаленко

Редакційно-видавничий відділ
ХНМУ, пр. Науки, 4, м. Харків, 61022
izdatknmurio@gmail.com, vid.redact@knmu.edu.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавництв, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р.